

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 131/21
U Luxembourgju 15. srpnja 2021.

Presuda u predmetu C-742/19
Ministrstvo za obrambo

Sud pobliže određuje slučajeve u kojima se Direktiva o određenim vidovima organizacije radnog vremena ne primjenjuje na aktivnosti koje izvršavaju vojnici

Toj se direktivi ne protivi to da se razdoblje straže tijekom kojeg je vojnik dužan boraviti u krugu vojarnje u koju je raspoređen, ali ondje ne obavlja stvarni posao, plati različito od razdoblja straže tijekom kojeg on stvarno ispunjava radne obveze

Od veljače 2014. do srpnja 2015. osoba B. K. u svojstvu dočasnika slovenske vojske provodila je neprekidnu „stražarsku službu” u trajanju od sedam dana mjesečno. Tijekom te službe, koja je obuhvaćala razdoblja tijekom kojih je trebala obavljati stvarnu djelatnost nadzora i razdoblja tijekom kojih je bila dužna samo biti na raspolaganju svojim nadređenima, osoba B. K. bila je dostupna i stalno prisutna u vojarni u koju je bila raspoređena.

Smatrajući da se za svaki od tih dana „stražarske službe” osam sati treba smatrati radnim vremenom, Ministarstvo obrane je osobi B. K. isplaćivalo redovnu plaću za tih osam radnih sati, a za preostale sate osoba B. K. primala je samo naknadu za pripravnost u visini od 20 % osnovne plaće.

Tužba koju je podnijela osoba B. K. i kojom je zahtijevala da joj se kao prekovremeni rad plate sati u kojima tijekom „stražarske službe” nije obavljala nikakvu stvarnu djelatnost u službi svojeg poslodavca, nego je bila prisiljena biti na raspolaganju svojim nadređenima, odbijena je u prvostupanjskom i žalbenom postupku.

U tim je okolnostima Vrhovno sodišče (Vrhovni sud, Slovenija), kojemu je podnesena revizija, odlučilo Sudu postaviti pitanje o primjenjivosti 2003/88¹, kojom se utvrđuju minimalni zahtjevi, osobito u vezi s trajanjem radnog vremena, na stražarsku službu koja se obavlja u mirnodopsko vrijeme i, po potrebi, o tome treba li razdoblje straže tijekom kojeg je vojnik dužan boraviti u krugu vojarnje u koju je raspoređen, ali ondje ne obavlja stvarni posao, smatrati radnim vremenom u smislu članka 2. te direktive, za potrebe utvrđivanja iznosa naknade na koju taj vojnik ima pravo za to razdoblje.

Ocjena Suda

U svojoj presudi, koju je donijelo veliko vijeće, Sud, kao prvo, pobliže određuje slučajeve u kojima je stražarska aktivnost koju obavlja vojnik isključena iz područja primjene Direktive 2003/88.

U tu svrhu Sud najprije utvrđuje da članak 4. stavak 2. UEU-a, kojim se predviđa da nacionalna sigurnost ostaje isključiva odgovornost svake države članice², nema za učinak isključivanje organizacije radnog vremena pripadnika vojnih snaga iz područja primjene prava Unije.

¹ Direktiva 2003/88/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. studenoga 2003. o određenim vidovima organizacije radnog vremena (SL 2003., L 299, str. 9.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 31.).

² U skladu s tom istom odredbom, Unija poštuje temeljne državne funkcije, uključujući osiguranje teritorijalne cjelovitosti države, očuvanje javnog poretka i zaštitu nacionalne sigurnosti.

Sud tom pogledu ističe da se glavne zadaće oružanih snaga država članica, kao što su očuvanje teritorijalne cjelovitosti i zaštita nacionalne sigurnosti, izriekom nalaze među temeljnim državnim funkcijama koje Unija mora poštovati. Pojašnjava da iz toga ipak ne proizlazi da odluke država članica o organizaciji njihovih oružanih snaga ne ulaze u područje primjene prava Unije, osobito kada je riječ o usklađenim pravilima koja se odnose na organizaciju radnog vremena.

Iako Unijino poštovanje temeljnih državnih funkcija, dakle, ne podrazumijeva potpuno izuzimanje organizacije radnog vremena pripadnika vojnih snaga iz područja primjene prava Unije, članak 4. stavak 2. UEU-a ipak zahtijeva da primjena pravila prava Unije o organizaciji radnog vremena na vojnike ne bude takve naravi da spriječi dobro izvršavanje tih temeljnih funkcija. Stoga pravo Unije mora uzeti u obzir specifičnosti koje svaka država članica određuje u vezi s funkcioniranjem svojih oružanih snaga, koje proizlaze, među ostalim, iz posebnih međunarodnih odgovornosti koje je ta država članica preuzela, iz sukoba ili prijetnji s kojima se suočava ili pak iz geopolitičkog konteksta u kojem se nalazi.

Nadalje, kad je riječ o osobnom području primjene Direktive 2003/88, Sud podsjeća na to da je pojam „radnik” definiran u odnosu na temeljno obilježje radnog odnosa odnosno okolnost da neka osoba tijekom određenog razdoblja u korist druge osobe i prema njezinim uputama obavlja poslove za koje u zamjenu prima plaću. Budući da je tijekom predmetnog razdoblja takav bio i slučaj osobe B. K., navedena se direktiva primjenjuje na njegovu situaciju.

Naposljetku, kad je riječ o materijalnom području primjene Direktive 2003/88, definiranom upućivanjem na članak 2. Direktive 89/391³, Sud podsjeća na to da se ona primjenjuje na „sve sektore djelatnosti, kako javne tako i privatne”⁴, osim kod postojanja obilježja svojstvenih određenim specifičnim aktivnostima u sektoru državne uprave kao što su oružane snage, a s kojima je u direktnoj suprotnosti⁵.

U tom pogledu Sud ističe da se članak 2. Direktive 89/391 ne može tumačiti na način da su pripadnici oružanih snaga država članica u potpunosti i trajno isključeni iz područja primjene Direktive 2003/88. Naime, takvo se isključenje ne odnosi na određene sektore državne uprave razmatrane u cjelini, nego samo određene kategorije aktivnosti u tim sektorima, i to zbog njihove specifične prirode. Kad je konkretno riječ o aktivnostima koje obavljaju vojnici, Sud osobito ističe da one koje su povezane s upravnim službama, održavanjem, popravljanim, zdravstvom, održavanjem reda ili progonom kaznenih djela nemaju, kao takve, obilježja koja se protive svakom planiranju radnog vremena kojim se poštuju zahtjevi propisani Direktivom 2003/88, barem dok se te aktivnosti ne obavljaju u okviru vojne operacije ili tijekom njezine neposredne pripreme.

Nasuprot tomu, Sud utvrđuje da se navedena direktiva ne primjenjuje na aktivnosti vojnika ni, osobito, na njihove stražarske aktivnosti kada se one odvijaju tijekom njihove temeljne obuke, operativnih vježbi ili pak u okviru operacija koje uključuju vojno djelovanje oružanih snaga, bez obzira na to provode li se one, trajno ili povremeno, unutar granica dotične države članice ili izvan njih. Osim toga, Direktiva 2003/88 nije primjenjiva ni na vojne aktivnosti koje su u tolikoj mjeri specifične da nije moguće uspostaviti sustav rotacije osoblja koji osigurava poštovanje zahtjeva te direktive. Isto vrijedi i kad se vojna aktivnost obavlja u okviru izvanrednih događaja, čija težina i razmjer zahtijevaju usvajanje mjera nužnih za zaštitu života, zdravlja kao i sigurnosti zajednice te čije bi pravilno izvršenje bilo ugroženo kad bi se morala poštovati sva pravila predviđena navedenom direktivom ili kad bi se primjena te direktive na takvu aktivnost, putem nametanja dotičnim tijelima obveze uspostave sustava rotacije ili planiranja radnog vremena, mogla provesti samo na štetu dobrog provođenja vojnih operacija u užem smislu. Na sudu koji je uputio zahtjev je da utvrdi je li stražarska aktivnost koju je obavljala osoba B. K. obuhvaćena jednim od tih slučajeva. U slučaju niječnog odgovora, za tu aktivnost valja smatrati da je obuhvaćena područjem primjene Direktive 2003/88.

³ Direktiva Vijeća 89/391/EEZ od 12. lipnja 1989. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu (SL 1989., L 183, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 4., str. 50.).

⁴ Članak 2. stavak 1. Direktive 89/391

⁵ Članak 2. stavak 2. prvi podstavak Direktive 89/391

Kao drugo, Sud ističe da, pod pretpostavkom da se Direktiva 2003/88 primjenjuje u ovom slučaju, razdoblje straže nametnuto vojniku koje podrazumijeva stalnu prisutnost na njegovu radnom mjestu treba smatrati radnim vremenom ako se to radno mjesto ne podudara s njegovim prebivalištem. Međutim, s obzirom na to da je način plaćanja radnika za dežurstva koja obavljaju obuhvaćen nacionalnim pravom, a ne Direktivom 2003/88, toj se direktivi ne protivi to da se razdoblje straže tijekom kojeg je vojnik dužan boraviti u krugu vojarne u koju je raspoređen, ali ondje ne obavlja stvarni posao, plati različito od razdoblja straže tijekom kojeg on stvarno ispunjava radne obveze.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

Snimke s objave presude nalaze se na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106